



Foto: Shutterstock

Historisch portret

SIBERIAN HUSKY

In oude geschriften, documenten en boeken of op prenten en schilderijen is de geschiedenis van hondenrassen vastgelegd. En ook het werk dat ze doen.

Meegaan op jacht, het drijven en hoeden van een kudde, het bewaken van huis en haard en het gezelschap houden van de mens.

Elke maand gunt ONZE HOND de lezer een inblikje in de rijke historie van een hondenras. Deze maand: de Siberian Husky.

WITTE WERELD

De vroege geschiedenis van de sledehondenrassen is gecompliceerd. Niet alleen omdat in het verre verleden de verschillende variëteiten 'Eskimohonden' zijn gekruist en over grote afstanden zijn vervoerd, maar ook omdat men niet altijd even duidelijk is bij het gebruik van de juiste namen; dat wil zeggen de namen die wij nu hanteren. Wie bij voorbeeld in *Hutchinson's Dog Encyclopaedia* naar 'Husky' zoekt, wordt verwezen naar 'Eskimo Dog', om er dan in de tekst achter te komen dat het niet over de Siberian Husky gaat, maar over de honden van de Eskimo's in het algemeen, zijnde vooral de huidige Canadian Eskimo Dog, de Alaska Malamute en de Groenlandse Hond. Alle illustraties tonen 'wolfachtige' honden, met wigvormige hoofden, waarin de amandelvormige ogen schuin zijn geplaatst. Voorts met korte, driehoekige, rechtopstaande oren en een dikke vacht in diverse kleuren. Kortom: het beeld dat past in de huidige rasstandaards van de sledehondenrassen. Zowel de Siberian Husky als de Samojeed kennen een 'showtype' en een 'werktype' met alle discussies daaromheen. Eén ding hebben de sledehondenrassen echter gemeen: ze zijn allemaal begonnen als 'werkers in een ijskoude, witte wereld'.

'POOLHONDEN'

Bij het woord sledehond denken de meeste mensen in eerste instantie aan een Siberian Husky. En inderdaad, dit is het meest populaire ras bij de sledehondensport*. Hij is geschikt voor het trekken van lichte lasten, het afleggen van lange afstanden en behaalt daarbij een hoge gemiddelde snelheid. Het over het algemeen verdraagzame karakter maakt de Husky een teamplayer bij uitstek. Dit ras heeft grote behoefte aan gezelschap; dat kunnen soortgenoten of mensen zijn. In de afgelopen jaren heeft hij ook als huishond en tentoonstellingshond furore gemaakt. Zijn baas moet kunnen omgaan met een eigenzinnig temperament en met een soms aan fanatisme grenzende jachtpassie.



Een legendarische naam in Husky's is die van de Noor Leonhard Seppala, één van de beste 'Alaskan Dog Drivers' aller tijden. Hij is hier gefotografeerd met één van zijn teams.



Foto: Brown Brothers

De leidhond Balto, door Gunnar Kaason geleend van Seppala voor de Serum Run, wordt wereldberoemd.

Het werken – lees rennen - met sledehonden, zowel in Nederland als daarbuiten, is een zeer populaire tak van hondensport geworden. Wie voor een slede of kar wordt gespannen, moet schrandere zijn en opgewassen tegen behoorlijke inspanningen. Als we naar de zogenoemde ‘poolhonden’ kijken, zien we grote overeenkomsten in bouw, vacht, vorm van de oren en ogen en de staartdracht. Veel ‘poolhonden’ hebben een sterk ontwikkelde jachtpassie en over het algemeen zijn ze niet waaks. Enkele sledehondenrassen hebben hun ‘werkjasje’ in de loop van de tijd uitgebreid zien worden met een ‘showjasje’. De Siberian Husky is daarvan een heel goed voorbeeld. Echter, sporters gruwen van die show Husky’s met hun korte lichamen en overvloedige vachten.

Dankzij zijn herkomst en ‘werkverleden’ staat dit ras hier en daar nog dicht bij de natuur. Ze leven liever buitenshuis dan binnen en zijn door hun jachtpassie los vaak nauwelijks onder appèl te krijgen. De Husky is een roedeldier, dat – als er niet echt wordt gewerkt – behoefte heeft aan erg veel beweging en activiteiten met een baas die consequent is bij de opvoeding.

HUSKY = ESKIMO

We weten dat Eskimo’s zo’n 1500 jaar geleden al honden gebruikten om de sleden te trekken. Er zijn echter aanwijzingen dat lang daarvoor, misschien wel 4000 jaar geleden, volkeren in Centraal Azië honden voor hetzelfde doel gebruikten. Uit archeologische vondsten weten we ook dat ze met hun jakhalsachtige honden, gekruist met wolven, in de noordelijkste streken van Siberië leven. En onlangs, in 2010, zijn er archeologische sporen van jagers gevonden die daar 30.000 jaar geleden woonden. De honden van deze jagers hebben zich vermengd met de Arctische wolf. En dat ‘wolfachtige’ is aan het uiterlijk van de poolhonden nog steeds duidelijk te zien. ‘Husky’ is bargoens voor ‘Eskimo’; niet alleen Eskimo’s zelf worden met dit slang woord aangeduid, alle sledehonden met een puntige snuit, staande oren, een dikke vacht en een dikke staart worden ‘husky’ genoemd. Omdat deze honden vanuit Siberië komen, geeft men ze in Amerika het voorvoegsel ‘Siberian’, dit om ze te onderscheiden van de andere Eskimohonden.

CHUKCHI

De vroegste geschiedenis van de Siberian Husky begint waarschijnlijk bij het Chukchi volk uit het noord-oosten van Siberië, aan de Arctische kust. Er zijn geen geschreven bronnen beschikbaar, maar we weten dat de Chukchi’s geen nomaden zijn. Ze wonen in dorpen, maar moeten met hun sleden en honden immense afstanden over het pakijns afleggen, naar open zee om hun jacht- en visgronden te bereiken.

De Noorse ontdekkingsreiziger Roald Amundsen (1872-1928) schrijft in zijn dagboek over de Chukchi’s en hun honden. Opvallend is dat de leden van deze stam heel plezierig met hun honden omgaan.

Deze rassen (met FCI stamboom) zijn volgens de Nederlandse wet sledehonden en mogen zonder ontheffing worden ingezet bij de sledehondensport:

Alaskan Malamute
Eskimohond
Groenlandse Hond
Samojeed
Siberian Husky

Ze zijn allemaal begonnen als 'werkers in een ijskoude, witte wereld'

Reeds vanaf het midden van de negentiende eeuw worden er races met Husky's georganiseerd; de sport ontstaat uit het leven van alledag. In 1869 wordt er een race van 150 mijl tussen Russische officieren en een Chukchi team gehouden; de Chukchi's winnen met een uur voorsprong. De pogingen van de Russen om dit onafhankelijke, trotse volk te onderwerpen mislukken. Echter, in 1837 wordt er een verdrag gesloten met de Russen, waarin de Chukchi's garanties krijgen voor politieke en culturele onafhankelijkheid. Niet voor lang, want in het begin van de twintigste eeuw worden dorpschouwen vermoord en oude tradities

opzij gezet. Russen en andere minderheden komen in hun plaats. Die gebeurtenissen maken de ware geschiedenis van de Chukchi-honden zo gecompliceerd.

In 1898 vinden drie goudzoekers goud in Alaska en van het ene op het andere moment krioelt het van de avonturiers, die voor transport afhankelijk zijn van sleden en honden. In de jaren dertig van de vorige eeuw delen de Russen de 'noordelijke rassen' in in vier 'soorten': sledehonden, jachthonden voor het wild, rendier jachthonden en jachthonden voor klein wild. Ze gaan zelfs zover dat het wordt verboden andere honden te fokken dan degene die binnen deze groep vallen. Opmerkelijk is dat de Chukchi-hond nadrukkelijk wordt uitgesloten als sledehond; men is van oordeel dat hij te klein is voor het trekken van vrachten. Je moet je afvragen of politieke overwegingen bij dit besluit een wat ruime rol hebben gespeeld...

'SIBERIAN RATS'

In 1908 wordt de Nome Kennel Club opgericht, met als doel wat orde in de competities te brengen. In 1909 wordt



Leonhard Seppala met drie van zijn honden. Hij is één van de beste 'Alaskan Dog Drivers' aller tijden en bezeten van de sledehondensport. In 1915, 1916 en 1917 wint hij de Alaska Sweepstakes. De 'Seppala Memorial Race' is naar hem genoemd.



Leonhard Seppala met Togo, die zijn leidhond is van 1917 tot 1925. Togo is de meest bereide sledehond van Alaska.

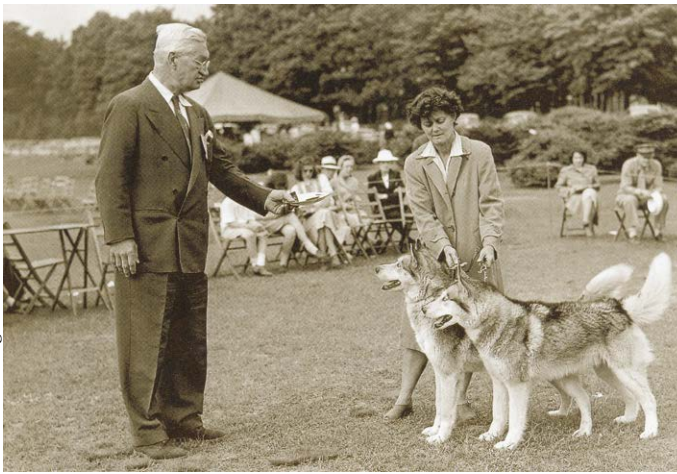


Foto: Bert Morgan

Eva Milton Seely ('Chinook') op de tentoonstelling van de North Shore Kennel Club. Onder keurmeester David Wagstaff worden haar Siberian Husky's het beste koppel.

het eerste team Husky's in Nome (Alaska) ingeschreven voor de 'All Alaska Sweepstakes' race (408 mijl). Eigenaar van het team is de Russische bonthandelaar William Goosak (oorspronkelijk Ija Gusak of Илья Гусак), die voor zijn werk regelmatig naar Siberië reist. Samen met William Madsen koopt hij honden van het Chukchi-volk en brengt deze naar Alaska. Geld speelt een grote rol in de 'All Alaska Sweepstakes'; bij de tweede race is de eerste prijs \$10.000. Omdat Goosaks honden aan de kleine kant zijn en niemand iets van dit vreemde team verwacht, praat men smalend over de 'Siberian Rats'. Deze honden zijn veel ranker en slanker dan bij voorbeeld de Malamutes, maar ze zullen de snelste sledehonden blijken te zijn. Mr Fox Maule Ramsay, een Schot, haalt in 1909 ongeveer 60 honden uit Siberië. Daarmee vormt hij drie teams in de Sweepstakes van 1910. Ook moet de naam van Olaf Swenson worden genoemd: hij koopt tot de jaren dertig de beste honden uit Siberië en legt daarmee mede de basis voor de Siberian Husky van vandaag de dag.

SIBERIAN HUSKY

Land van herkomst: Siberië; voor de FCI de U.S.A.
Gebruik: sledehond, jachthond, nu ook showhond en huishond

Eerste rasbeschrijving: 1932

Erkenning: American Kennel Club 1930

FCI standaard: <http://www.fci.be/Nomenclature/Standards/270g05-en.pdf>

FCI nummer: 270

Rasgroep: 5, Spitsen en Oertypen

Rasvereniging:

Siberian Husky Klub voor Nederland (1969)

Website: <http://www.shkn.nl/>

Geld speelt een grote rol in de 'All Alaska Sweepstakes'

Een legendarische naam in Husky's is die van de Noor Leonhard Seppala, één van de beste 'Alaskan Dog Drivers' aller tijden en bezeten van de sledehondensport, waarin hij grootse prestaties levert. In 1915, 1916 en 1917 wint hij de Alaska Sweepstakes.

Als er in 1925 in Nome (Alaska) difterie uitbreekt, is er dringend vaccin nodig. Er worden Malamutes en Siberian Husky's ingezet om dit vaccin zo snel mogelijk van Anchorage naar Nome te krijgen. In de geschiedenis staat deze tocht bekend als de 'Serum Run' of 'Serum Race'. De trail die wordt gebruikt is de Iditarod trail, een oude trail van goudzoekers, die rond de eeuwwisseling naar Alaska zijn gekomen. De leidhond Balto, door Gunnar Kaason geleend van Seppala, wordt na deze race wereldberoemd en gaat zelfs een grote toer maken om de sport te promoten.

Huskybezitters in Amerika spreken over een 'Seppala Siberian' als ze Husky's bedoelen met een stamboom die



Foto circa 1934

Elizabeth Ricker met Seppala Husky's. Zij is de auteur van het boek 'Seppala, Alaskan Dog Driver', verschenen in 1930.



American Grand Champion Gold, Canadian Champion Nanooks This Girl is on Fire. 39 AKC All Breed Best in Shows. 180+ Group Wins and Placements, 23 Reserve Best in Shows, Multiple Best in Specialty Shows en American National Specialty Winner: een Husky in een 'showjasje'. Best in Show op de Northeast Oklahoma Kennel Club 2017. Fokker: Annette Dionne. Het zal u niet verbazen dat haar roepnaam Amaze is!

voor 100% teruggaat op honden van Leonhard Seppala en/of op honden die direct uit Siberië zijn geïmporteerd. Anderen beweren dat een pure Seppala een Husky is met 95% Seppala lijnen in de stamboom.

DUAL PURPOSE HUSKY'S

Als de Siberian Husky definitief zijn intrede heeft gedaan in Amerika volgt de erkenning als ras in 1930. De eerste rasstandaard wordt in 1932 gepubliceerd en de rasvereniging, de *Siberian Husky Club of America* (www.shca.org/), wordt in 1938 opgericht.

En dan komen we de naam van Eva Seeley ('Chinook'/'Kotzebue') tegen. Behalve met Malamutes houdt zij zich ook actief bezig met Husky's, waarbij ze probeert dual-purpose honden te fokken: winnen in de race en op de show. Wie daarin grote hoogten bereikt is het befaamde echtpaar Earl en Nathalie Norris. Hun honden ('Anadyr') krijgen wereldfaam, zowel in de sport als in de showring. De eerste Siberian Husky die Best-In-Show wordt (1955) is door hen gefokt: Ch Bonzo of Anadyr. Hij is van 1954 tot 1960 ook Earl Norris' belangrijkste leidhond in races. 'Anadyr' Husky's zwermen uit over de gehele wereld en komen ook naar Nederland.

Aan het eind van de jaren zestig komen de eerste sledehonden naar Europa – eerst in Duitsland, Oostenrijk, Italië, Zwitserland en Frankrijk – en dan worden de sport en het ras populair. Na de versoepeling van de quarantaine regels in de Scandinavische landen verspreidt de sport zich ook daar. Ondanks het feit dat Nederland geen 'sneeuwland' is,

worden ook hier teams samengesteld en races gehouden, zij het dat de sleden onder andere worden vervangen door karren of steppen.

AMBASSADEURS

In Engeland heeft het ras een aparte geschiedenis. Er zijn meldingen van Husky's in de jaren zeventig van de negentiende eeuw. Zekerheid daarover bestaat niet, ook niet of het echte Husky's zijn of een type hond dat daarop lijkt. Sommige leven in dierentuinen en zijn eigendom van de London Zoological Society (LZS), die er ook mee fokt. Twee verzamelaars van 'vreemde rassen', de heren W.K. Taunton en H.C. Brook, kopen aan het einde van de negentiende eeuw een aantal Husky's, stellen hen tentoon en fokken er mee. In 1938 en 1939 wordt Angugssuak, eigendom van de LZS, op Crufts geshowd.

In de stamboeken van de Raad van Beheer worden Husky's vermeld in de jaargangen van 1932 tot 1940. Ze zijn afkomstig uit Canada en uit de dierentuin van Londen. De eerste Husky in het Nederlands Honden Stamboek (NHSB) is een reu: Stormy, geboren in 1926. De eerste Nederlandse fokkers zijn A.S.J. Menheere uit Vlaardinger-Ambacht en ir. L. Veenbos uit Zwartsluis.

Op de Winner show in 1964 verschijnt KLM-stewardess Liesbeth Urles ('Matanuska') met twee Siberian Husky's: *Kayak Thunder Taku* en *Vaskresenya's Tanana Taku*, die ze uit Amerika heeft meegebracht. Ze haalt er de vaderlandse pers mee en haar twee Husky's worden de ambassadeurs van het ras. Lau van Leeuwen en Els van Nierop ('Kolyma'; een van de oprichters van de rasvereniging, keurmeester en fokker) en Gerrie van der Wende ('Naoyak') vormen een groepje pioniers. Daarbij horen ook Nancy van Gelderen-Parker ('Green Baret's Snowy'; keurmeester), Piet van Nimwegen, Adry Voorbach en Barold van der Meer (de eerste voorzitter van de rasvereniging) en Nies Heeringa-



Foto: Deercreek Sleddogs

Vergelijk dit werktje met het showtype.

Haker ('Komaksiut'; auteur van 'De Siberische Husky in Nederland'). De meeste van de hiervoor genoemde fokkers kopen honden uit de al vermelde kennel 'Anadyr' van Earl en Natalie Norris in Alaska. In 1969 wordt de Siberian Husky Klub voor Nederland opgericht; men kan starten met circa 120 Husky's. In 1971 wordt de eerste clubmatch georganiseerd (29 inschrijvingen) en – toeval of niet – er ligt die dag een flink pak sneeuw.

SPECTACULAIRE VACHTEN

De 'sledehondenkampen', gestart in de jaren zestig van de vorige eeuw, zijn belevenissen voor de deelnemers en ondersteunen de wens om vooral dual-purpose honden te fokken. Bovendien is het dé gelegenheid kennis te maken met eigenaren en honden buiten Nederland.

Fokkers die in later jaren nationale bekendheid krijgen zijn onder anderen Ton en Sonja van Laar ('Sotokaya of Novaja Sibir'), H. en G. Scholte ('of Artic Fame'), H. en N. Heeringa ('Komaksiut's') en P. en Th. van Nimwegen ('Sikusalingmiut').

Heel apart is dat de Husky in eerste instantie wordt ingedeeld in de groep Waak- en verdedigingshonden. Echter, waken en verdedigen zijn precies die eigenschap-

pen die een Husky niet mag hebben! In 1973 'verhuizen' ze naar FCI groep 5, die van de Spitz en Oertypen. Het bewaren van de *dual-purpose* hond is een belangrijke taak voor de fokkers. Zij kunnen zich vasthouden aan het adagium van Natalie Norris, die er voor pleit de wil om te werken te behouden, zonder de rasstandaard daarbij uit het oog te verliezen. Ondanks deze vrome wens bestaat er nu toch een behoorlijk type verschil tussen de 'werk Husky' en de 'show Husky'. Het werkttype is smaller, ranker, langer in lichaam en soms fijner van bone. De show Husky's – en vooral die in Amerika – zijn zwaarder, soms sterker gehoekt, 'adellijker' en korter in lichaam. Hun spectaculaire vachten benadrukken het showy element. Dankzij de 'Vrijstellingsregeling Sledehondensport' van de minister van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij (1996), kunnen de als 'sledehonden' aangemerkte rassen hun sport blijven uitoefenen, mits bij de honden geen pijn of letsel wordt veroorzaakt en de gezondheid of het welzijn van de honden niet wordt benadeeld. Waarvan akte. ■

**De geschiedenis van de sledehondensport is nauw verweven met die van de Siberian Husky. De geschiedenis daarvan valt grotendeels buiten het kader van dit artikel.*

Het bewaren van de *dual-purpose* hond is een belangrijke taak voor de fokkers